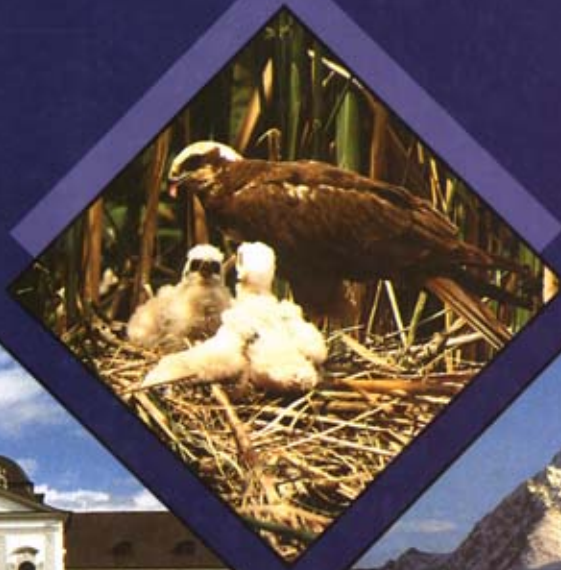

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1997**

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1997**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

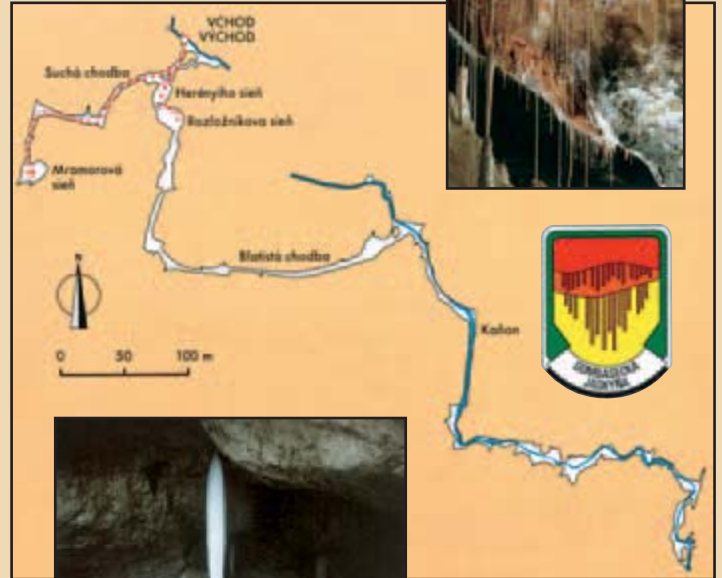
Svetové prírodné dedičstvo na Slovensku

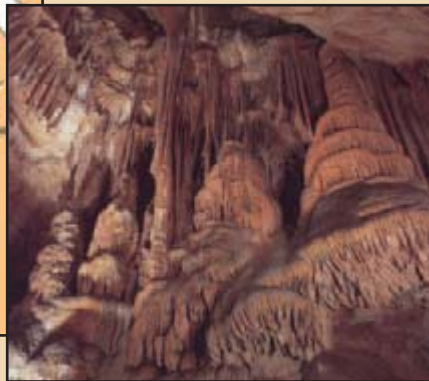
Jasovská jaskyňa

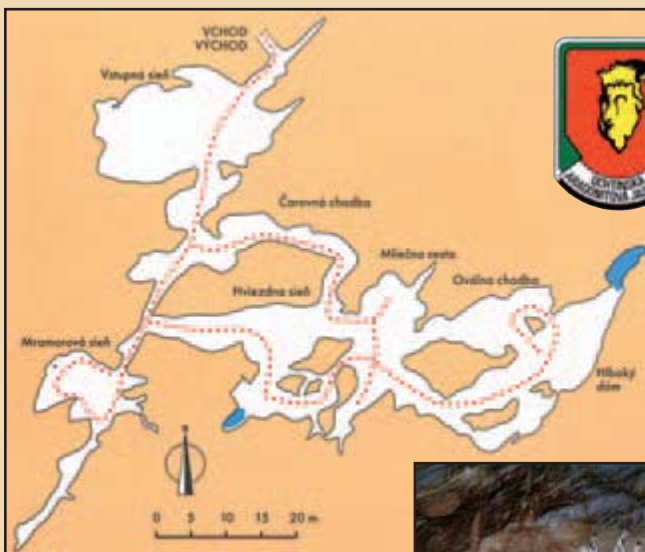
Gombasecká jaskyňa -

- Silická ľadnica

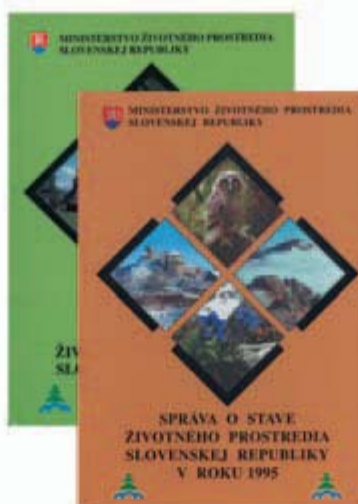
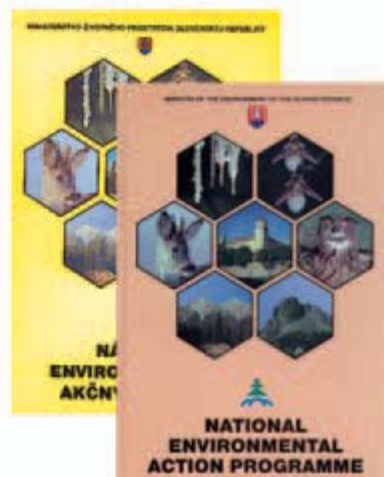
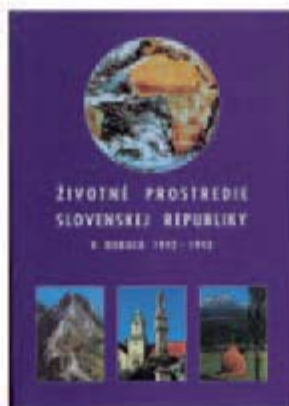
Jaskyňa Domica

Ochtinská aragonitová jaskyňa

Ukážky publikácií a periodík v gescii MŽP SR

Zoznam vybraných použitých skratiek

AMS	- Automatická monitorovacia stanica	Ex	- Vyhynuté druhy rastlín
ASP	- Agrochemické skúšanie pôd	GEF	- Globálny environmentálny fond
BR	- Biosférická rezervácia	GEMS	- Globálny environmentálny monitorovací systém
BSC	- Bohunické spracovateľské centrum	GIS	- Geografický informačný systém
BSK ₅	- Biochemická spotreba kyslíka - päťdňová	GS SR	- Geologická služba Slovenskej republiky
BÚ SAV	- Botanický ústav Slovenskej akadémie vied	HBÚ	- Hlavný banský úrad
CFCS	- Chlorofluorocarbóny	HDP	- Hrubý domáci produkt
COPK	- Centrum ochrany prírody a krajiny	HZ	- Historická zeleň (pamiatkovo chránené parky)
CSD	- Komisia pre trvaloudržateľný rozvoj	CHKO	- Chránená krajinná oblasť
CZO	- Centrum zneškodnenia odpadov	CHA	- Chránený areál
ČMS	- Čiastkový monitorovací systém	ChSK	- Chemická spotreba kyslíka
ČOV	- Čistiareň odpadových vôd	CHÚ	- Chránené územie
DPZ	- Diaľkový prieskum Zeme	IGCP	- Medzinárodný program geologických korelácií
D.U.	- Dobsonove jednotky	IH	- Imisná hodnota/limit
E	- Kriticky ohrozené druhy rastlín	IRIS	- Integrovaný radiačný a informačný systém
EBO	- Elektráreň Jaslovské Bohunice	IUCN	- International Union for Conservation of Nature - Medzinárodná únia pre ochranu prírody
Ed	- Endemické druhy rastlín	IS	- Informačný systém
EECONET	- European Ecological Network - Európska ekologická sieť	ISOP	- Informačné stredisko ochrany prírody
EHK	- Európska hospodárska komisia	ISŽP	- Informačný systém životného prostredia
EIA	- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	IZO	- Index znečistenia ovzdušia
EIONET	- Európska environmentálna informačná a pozorovacia sieť	JE	- Jadrová elektáreň
EMEP	- European Monitoring and Evaluation Programme - Program pre monitorovanie a hodnotenie diaľkového prenosu znečistenia ovzdušia v Európe	KCM	- Koordinovaný cieľový monitoring
EMS	- Systémy environmentálneho manažérstva	KO	- Komunálny odpad
ENO	- Elektráreň Nováky	KP	- Kultúrna pamiatka
EOAR	- Ekvivalentná objemová aktivita radónu	KURS	- Konceptia územného rozvoja Slovenska
ES	- Európske spoločenstvo	LDS	- Lesná dopravná sieť
EÚ	- Európska únia	LPF	- Lesný pôdny fond
EVO	- Elektráreň Vojany	LVÚ	- Lesnícky výskumný ústav
EVV	- Environmentálne vhodný výrobok	MDA	- Minimálna detekovateľná aktivita
		MDPaT SR	- Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky

MHD	- Mestská hromadná doprava	OS	- Odborná skupina
MH SR	- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky	OSN	- Organizácia spojených národov
MCH ČOV	- Mechanicko-chemická čistiareň odpadových vôd	OÚ	- Okresný úrad
MCHB ČOV	- Mechanicko-chemicko-biologická čistiareň odpadových vôd	OÚŽP	- Okresný úrad životného prostredia
MCHÚ	- Maloplošné chránené územie	OV	- Odpadová voda
MK SR	- Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky	PAU	- Polycyklické aromatické uhl'ovodíky
MLZ	- Monitoring lovných zvier a rýb	PCB	- Polychlóvané bifenyly
MO SR	- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky	PCT	- Polychlóvané terfenyly
MP SR	- Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky	PD	- Poľnohospodárske družstvo
MPR	- Mestská pamiatková rezervácia	PDE	- Príkon dávkového ekvivalentu
MPSVaR SR	- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	PHO	- Pásmo hygienickej ochrany
MPZ	- Mestská pamiatková zóna	POD	- Program obnovy dediny
MSK	- Monitoring spotrebného koša	POH	- Program odpadového hospodárstva
MSP NM SR	- Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky	PP	- Prírodná pamiatka
MS SR	- Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky	PPF	- Poľnohospodársky pôdny fond
MŠ SR	- Ministerstvo školstva Slovenskej republiky	PPKP	- Plošný prieskum kontaminácie pôd
MÚSES	- Miestny územný systém ekologickej stability	PR	- Prírodná rezervácia
MVO	- mimovládne organizácie	PRLA	- Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry
MV SR	- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky	PTEÚ	- Požiarno-technický a expertízny ústav
MZ SR	- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	PÚ	- Pamiatkový ústav
MŽP SR	- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	PZ	- Pamiatková zóna
NA	- Náučná lokalita	PZZ	- Pohotovostné záchranné zariadenie
NEL	- Nepolárne extrahovateľné látky	RAO	- Rádioaktívny odpad
NCH	- Náučný chodník	RAS	- Rozpustné látky žihané
NKP	- Národná kultúrna pamiatka	REMP	- Regionálny environmentálny manažment plán
NL	- Nerozpustené látky	REP	- Regionálny energetický podnik
NMVOCS	- Nemetánové prchavé organické zlúčeniny	REZZO	- Register emisií a zdrojov znečisťovania ovzdušia
NP	- Národný park	RD	- Roľnícke družstvo
NPKC	- Národné pamiatkové a krajinné centrum	RE	- Rada Európy
NPP	- Národná prírodná pamiatka	RIS	- Regionálny informačný systém
NPR	- Národná prírodná rezervácia	RISO	- Regionálny informačný systém o odpadoch
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky	RL	- Rozpustné látky
OECD	- Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj	RN	- Rozpočtové náklady
OH	- Odpadové hospodárstvo	RS	- Rehabilitačná stanica
OO	- Ohrozená oblasť	RSTO	- Riadená skládka tuhých odpadov
OP	- Ochranné pásmo	RŠC	- Regionálne školiace centrum
ORO	- Osobitný režim ochrany	RÚ RAO	- Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov
		RÚSES	- Regionálny územný systém ekologickej stability
		SAV	- Slovenská akadémia vied
		SAŽP	- Slovenská agentúra životného prostredia
		SE	- Slovenské elektrárne
		SEI	- Stredoeurópska iniciatíva
		SEKPO	- Sekcia environmentálnych koncepcií, práva a organizácie MŽP SR

SEV	- Stredisko environmentálnej výchovy	UNESCO	- Organizácia Spojených národov pre školstvo, vedu a kultúru
SEZ	- Slovenské energetické závody	UNEP	- Program pre životné prostredie
SHMÚ	- Slovenský hydrometeorologický ústav	UNIDO	- Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj
SIŽP	- Slovenská inšpekcia životného prostredia	ÚPD	- Územnoplánovacia dokumentácia
SKŽP	- Slovenská komisia pre životné prostredie	ÚPKM	- Ústav preventívnej a klinickej medicíny
S NP SR	- Správa národných parkov Slovenskej republiky	ÚPN	- Územný plán
SNR	- Slovenská národná rada	ÚPN VÚC	- Územný plán veľkých územných celkov
SPP	- Slovenský plynárenský priemysel	ÚPO MV SR	- Úrad požiarnej ochrany Ministerstva vnútra SR
SR	- Slovenská republika	ÚSES	- Územný systém ekologickej stability
SRZ	- Slovenský rybársky zväz	ÚSIP	- Ústav systémového inžinierstva a priemyslu
SSE	- Stredoslovenské elektrárne	ÚSRSVT SR	- Úrad pre Stratégiu rozvoja spoločnosti, vedy a techniky Slovenskej republiky
SSJ	- Správa slovenských jaskýň	ÚZIŠ	- Ústav zdravotníckych informácií a štúdií
SÚRMS	- Slovenské ústredie radiačnej monitorovacej siete	ÚŽP	- Úrad životného prostredia
STN	- Slovenská technická norma	VaK	- Vodárne a kanalizácie
STU	- Slovenská technická univerzita	VD	- Vodné dielo
SÚ	- Sídelný útvar	VDG	- Vodné dielo Gabčíkovo
StVaK	- Stredoslovenské vodárne a kanalizácie	VE	- Vodná elektráreň
SV	- Skupinový vodovod	Vm	- Veľmi zraniteľné druhy rastlín
SVP	- Slovenský vodohospodársky podnik	VN	- Vodná nádrž
ŠFŽP	- Štátny fond životného prostredia	VOC	- Prchavé organické látky
ŠOP	- Štátna ochrana prírody	VÚC	- Veľký územný celok
ŠPR	- Štátna prírodná rezervácia	VÚP	- Výskumný ústav potravinársky
ŠR SR	- Štátny rozpočet Slovenskej republiky	VÚPÚ	- Výskumný ústav pôdnej úrodnosti
ŠÚ SR	- Štatistický úrad Slovenskej republiky	VÚVH	- Výskumný ústav vodného hospodárstva
ŠVF	- Štátny vodohospodársky fond	VÚZH	- Výskumný ústav závlahového hospodárstva
ŠVHB	- Štátna vodohospodárska bilancia	VVaK	- Východoslovenské vodárne a kanalizácie
ŠZÚ	- Štátny zdravotný ústav	WHO	- Svetová zdravotnícka organizácia
TANAP	- Tatranský národný park	Zb.	- Zbierka zákonov
TE	- Tepelná elektráreň	Z.z.	- Zbierka zákonov (od roku 1993)
TKO	- Tuhý komunálny odpad	ZE	- Závodné elektrárne
TNK	- Technická normalizačná komisia	ZOH	- Zimné olympijské hry
TU	- Technická univerzita	ZSE	- Západoslovenské elektrárne
TVA - COE	- Technický výbor pre akreditáciu certifikačných orgánov certifikujúcich systémy environmentálneho manažérstva	ZSJ	- Základná sídelná jednotka
TZL	- Tuhé znečisťujúce látky	ZUJ	- Základná územná jednotka
ÚBP SR	- Úrad bezpečnosti práce Slovenskej republiky	ZVaK	- Západoslovenské vodárne a kanalizácie
ÚČOV	- Ústredná čistiareň odpadových vôd	ŽP	- Životné prostredie
ÚGKK SR	- Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky		
ÚJD SR	- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky		
ÚKSÚP	- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky		
UNDP	- Rozvojový program OSN		

Oficiálne používané skratky podnikov nie sú uvádzané.

Použité označenia okresov

Bratislavský kraj	
Bratislava I. až V.	BA, BL
Malacky	MA
Pezinok	PK
Senec	SC

Banskobystrický kraj	
Banská Bystrica	BB, BC
Banská Štiavnica	BS
Brezno	BR
Lučenec	LC
Detva	DT
Krupina	KA
Poltár	PT
Revúca	RA
Rimavská Sobota	RS
Veľký Krtíš	VK
Zvolen	ZV
Žarnovica	ZC
Žiar nad Hronom	ZH

Nitriansky kraj	
Nitra	NR, NI
Komárno	KO
Levice	LV
Nové Zámky	NZ
Šaľa	SA
Topoľčany	TO
Zlaté Moravce	ZM

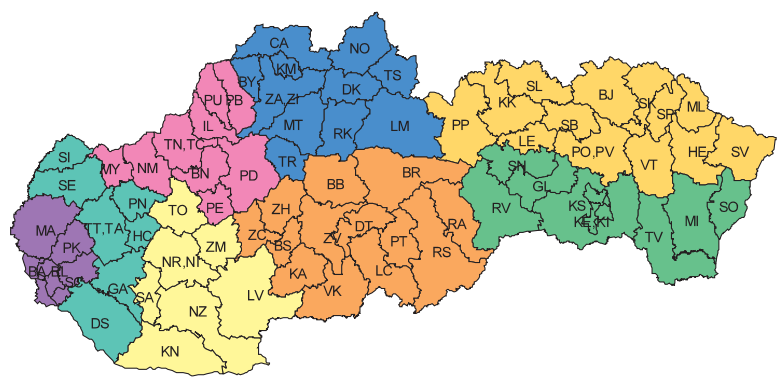
Trnavský kraj	
Trnava	TT, TA
Dunajská Streda	DS
Galanta	GA
Hlohovec	HC
Piešťany	PN
Senica	SE
Skalica	SI

Prešovský kraj	
Prešov	PO, PV
Bardejov	BJ
Humenné	HE
Kežmarok	KK
Levoča	LE
Medzilaborce	ML
Poprad	PP
Sabinov	SB
Snina	SV
Stará Ľubovňa	SL
Stropkov	SP
Svidník	SK
Vranov nad Topľou	VT

Žilinský kraj	
Žilina	ZA, ZI
Bytča	BY
Čadca	CA
Dolný Kubín	DK
Kysucké Nové Mesto	KM
Liptovský Mikuláš	LM
Martin	MT
Námestovo	NO
Ružomberok	RK
Turčianske Teplice	TR
Tvrdošín	TS

Trenčiansky kraj	
Trenčín	TN, TC
Bánovce nad Bebravou	BN
Ilava	IL
Myjava	MY
Nové Mesto nad Váhom	NM
Partizánske	PE
Považská Bystrica	PB
Prievidza	PD
Púchov	PU

Košický kraj	
Košice I. až IV.	KE, KI
Košice okolie	KS
Gelnica	GL
Michalovce	MI
Rožňava	RV
Sobrance	SO
Spišská Nová Ves	SN
Trebišov	TV

Texty k obrázkom

- Obálka vpredu: **PRÍRODA A ČLOVEK**
- Chránená kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) na hniezde.
 - Chránený orlíček obyčajný (*Aquila vulgaris*) môže byť aj neobvyčajný - albín.
 - Sídlo prezidenta SR - Grassalkovichov palác v Bratislave obnovený.
 - Vrchol Slovenska - Gerlachovský štít (2655 m n.m.) v TANAP.
- Strana 1: **SYMBOLY SLOVENSKEJ KRAJINY**
- NKP Devín - slovanské hradište ako súčasť Bratislavy.
 - NKP Pamätník - Múzeum SNP s areálom v Banskej Bystrici.
- Strana 2: **VYSOKOHORSKÝ EKOSYSTÉM**
- Kriváň (2494 m n.m.) v TANAP.
 - Chránený endemit kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*).
 - Chránený poniklec biely (*Pulsatilla alba*).
- Strana 3: **MINISTER ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR**
- Ing. Jozef Zlocha.
- Strana 5: **MÚZEÁ - ZDROJ INFORMÁCIÍ O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ**
- Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši pripravené na delimitáciu do pôsobnosti MŽP SR.
- Strana 6: **MONITORING - OBJEKTÍVNE INFORMÁCIE - SPRÁVNE ROZHODNUTIA**
- Monitorovacie vozidlá SHMÚ.
- ENVIRONMENTÁLNE INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ - POVINNOSŤ ŠTÁTU**
- Správa o stave životného prostredia SR v roku 1996, v roku 1997 už aj na INTERNETE.
 - Ukážky publikácií MŽP SR z roku 1997.
- Strana 7: **PLATÍ ZÁSADA - ZNEČIŠŤOVATEĽ PLATÍ**
- Ešte stále najväčší zdroj znečisťovania ovzdušia v SR oxidom siričitým - SE, a.s. Elektrárne Nováky.
- Strana 8: **DÔSLEDKY NÁRASTU EMISÍ CO₂ - KLIMATICKÉ ZMENY**
- Otepľovanie Zeme vplyvom skleníkového efektu.
- Strana 13: **KONCENTRÁCIE ZNEČIŠŤUJÚCICH LÁTKOV V OVZDUŠÍ REGIÓNOV SÚ RÔZNE - MNOŽSTVOM I ZLOŽENÍM**
- V tomto prostredí nedokázal prežiť.
 - S imisnou situáciou na Hornej Nitre ešte nemôžeme byť spokojní.
- Strana 17: **BOLI POVODNE V ROKU 1997 DÔSLEDKOM KLIMATICKÝCH ZMIEN ?**
- Kde ostal stred rieky Moravy pred ústím do Dunaja?
- Strana 18: **CHRÁŇME STRATOSFÉRICKÝ OZÓN A CHRÁŇME SA PRED TROPOSFÉRICKÝM OZÓNOM**
- Vplyvy množstva troposférického ozónu a stratosférického ozónu na človeka a ostatné organizmy sú odlišné.
- Strana 19: **HODNOTY PRÍZEMNÉHO OZÓNU SA V TOMTO STOROČÍ ZVÝŠILI DVOJNÁSOBNE**
- Aká bola imisná situácia napríklad v Gemeri?
- ZNEČISTENÉ OVZDUŠIE SI ŠTÁT Y NEPONECHÁVAJÚ**
- Export - import hlavných znečisťujúcich látok v ovzduší sa pravidelne sleduje a hodnotí.
- Strana 20: **VODA - PRIORITA ČÍSLO JEDNA**
- Studenovodské vodopády v NPR Studené doliny v TANAP.
- Strana 23: **Voda znamená život.**
- Strana 27: **PODZEMNÉ VODY BY SA NEMALI POUŽÍVAŤ NA HOSPODÁRSKE ÚČELY**
- NPP Mičinské travertíny - výver podzemných vôd.

- Strana 28: • NPP Dobšinská ľadová jaskyňa s podzemným ľadovcom - Malá sieň.
- Strana 31: ČISTENIE VODY SA ČASOM STANE NEVYHNUTNOSŤOU
• ČOV pre naše domovy.
- Strana 32: POTOKY BY SME SI NEMALI ZAMIEŇAŤ S KANALIZÁCIOU.
• Dolina Rimavy.
- Strana 34: PITNÁ VODA JE NA PITIE
• PP Kráter - jazierko v kúpeľoch Vyšné Ružbachy.
- Strana 35: SME KRAJINA, Z KTOREJ VODA RÝCHLO ODTEKÁ
• Na hrebeni NP Malá Fatra.
- Strana 36: HORNINY PODMIEŇUJÚ TVARY RELIÉFU - RELIÉF URČUJE KRAJINNÚ DIVERZITU
• Zlepencová huba v NPR Súľovské skaly v CHKO Strážovské vrchy.
• Bizarné kamenné moria - výsledok rozpadu bralných stien bazaltového pokrovu v NPR Pohanský hrad v CHKO Cerová vrchovina.
- Strana 38: VYUŽÍVAME DOSTATOČNE PRÍRODNÉ LIEČIVÉ ZDROJE ?
• Liečivé vodné zdroje pre pacientov Bardejovských kúpeľov (kolonáda).
- Strana 39: KRAJINA A ČLOVEK
• Nezahojiteľná jazva po ťažbe vápenca Plešivskej planiny v CHKO Slovenský kras oproti Gombaseku.
- Strana 41: PÔDA - ŽIVITELKA
• "Polopúšť" v povodí Čamovského potoka.
• Zničené porasty kontamináciou pôdy exkrementami živočíšnej výroby pri Čenkove.
- Strana 45: KDE OSTAL ODVEKÝ VZŤAH K PÔDE?
• Zvyšky lesa na kontaminovanej pôde nad Jelšavou.
• Aj takto môže vyzeráť turistický chodník v NP Malá Fatra - stále širší a hlbší.
- Strana 46: HARMÓNIA ZNAMENÁ ŽIVOT
• Závislosť rastlinnej a živočíšnej ríše (bábočka zubatokrídla/*Vanessa c-album*).
• Chránený horec luskáčovitý (*Gentiana asclepiadea*) v NPR Jánošíkova kolkáreň v CHKO Veľká Fatra.
- Strana 47: KRÁSA UŽ POMALY NEVÍDANÁ
• Chránený kostec nízky (*Iris pumila*) v NPR Zoborská lesostep v CHKO Ponitrie.
- Strana 48: UŽ LEN ZA OHRADOU
• Chránený veľikán zubor hrivnatý (*Bison bonasus*) v košickej ZOO.
- Strana 52: BEZCHORDÁTY A CHORDÁTY, KTORÉ SA UŽ BEŽNE NEVYSKYTUJÚ
• Okáň hruškový (*Saturnia pyri*) - náš najväčší motýľ.
• Chránená krátkonôžka štíhla (*Ablepharus kitaibelii*) - náš jediný scink.
- Strana 53: 30. VÝROČIE PIENAP
• Ako sa vysporiada PIENAP s otvorením medzištátneho pešieho a cyklistického prechodu Szczawnica - Lesnica v prielome Dunajca.
- NOMINÁCIA DO SVETOVÉHO DEDIČSTVA
• Stane sa Dobšinská ľadová jaskyňa v roku 1998 súčasťou Svetového dedičstva?
- Strana 54: CHRÁNENÉ RASTLINY V CHRÁNENÝCH ÚZEMIACH V ODLIŠNÝCH SPOLOČENSTVÁCH
• Leknica žltá (*Nuphar luteum*) v PR Torozlín.
• Hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*) v NPR Devínska Kobyla.
- Strana 55: TVARY RELIÉFU
• PP Čertova pec pri Radošinej.
• PR Ostrá skala v NP Slovenský raj.
• PP Bátovský balvan v CHKO Poľana.
- Strana 56: JEDEN Z NAJSTARŠÍCH
• Románsky kostolík v Drážovciach pri Nitre.
ZNOVA PUSTNE ?
• Krásny barokový kaštieľ v Tovarníkoch pri Topoľčanoch obnovený v osemdesiatych rokoch.
- Strana 57: ZAČATÚ OBNOVU KULTÚRNYCH PAMÄTOK TREBA DOKONČIŤ ČO NAJSKÔR A SPRÍSTUPNIŤ ICH VEREJNOSTI
• NKP Červený kláštor - kostol a bývalý kláštor kartuziánov.
• KP Fiľakovský hrad s obnovenou Bebekovou vežou.
• Mestské hradby MPR Bardejov.
- Strana 59: PARKY - BOLEŠŤ NAŠICH URBANISTOV I OBCÍ
• V chránenom parku pri NKP Bojnice - hrad.
- Strana 60: NAJHODNOTNEJŠIE VÝTVORY PRÍRODY A ČLOVEKA V KRAJINE - SVETOVÉ DEDIČSTVO
• Pri zvonici v PRĽA Vlkoľinec (SD).
• Dojemný záujem nevidiacich o znak

- Svetového dedičstva na tabuli umiestnenej na informačnom stredisku v PRLA Vlkolínec.
- Kammerhoff v SD MPR Banská Štiavnica obnovený.
- Strana 61: MAJÚ PERSPEKTÍVU DOSIAHNÚť NAJVYŠŠIE OHODNOTENIE - STAŤ SA SVETOVÝM DEDIČSTVOM ?
- Úvraťová lesná železnička v CHKO Kysuce a CHKO Horná Orava.
 - Artikulárny kostol v Kežmarku z roku 1717.
 - NKP Kostol v Kyjaticiach z 13. storočia so stredovekými nástennými maľbami zo súboru gemerských stredovekých kostolov.
 - NKP Drevený kostol sv. Kozmu a Damiána vo Venecii - Lukove z roku 1709 zo súboru východoslovenských drevených kostolov v Beskydách.
- Strana 62: OKRESNÉ MESTÁ DOSTÁVAJÚ NOVÚ TVÁR
- Obnovovaná PZ Komárna opekníeva a ožíva.
- Strana 63: KONTRASTY
- Moderné mestské domy v Lučenci a staré mestské domy v MPR Spišská Sobota (súčasť Popradu).
 - Mesto, kde sa stretávali aj králi, Spišská Stará Ves napriek rozvoju pohraničného cestovného ruchu ešte stále dospáva.
- Strana 64: KAŽDÝ KRAJ BUDE MAŤ SVOJ ÚZEMNÝ PLÁN VÚC
- MPR v Trenčíne - srdce Trenčianskeho kraja
- ZAPOJTE SA DO PROGRAMU OBNOVY DEDINY
- Zasiahne Program obnovy dediny aj do záchranu PRLA Ždiar?
- Strana 65: AKTUALIZOVANÁ ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA SR NA SVETE
- Autorský kolektív, vedený riaditeľom SAŽP-COKOO v Košiciach RNDr. Petrom Bohušom pod gesciou SEKPO MŽP SR, pri prezentácii aktualizovanej environmentálnej regionalizácie SR.
- Strana 66: DVE TVÁRE 9 OHROZENÝCH OBLASTÍ SR
- Žiarska kotlina a jej environmentálna "stará záťaž".
 - 1. Bratislavská oblasť - Hviezdoslavovo námestie/Petržalka.
- Strana 68: • 2. Trnavskogalantská oblasť - MPR Trnava/bývalá Niklová huta v Sereďi.
- Strana 70: • 3. Hornonitrianska oblasť - NKP Bojnice - hrad/nerekultivované haldy Hornej Nitry.
- Strana 72: • 4. Hornopovažská oblasť - PP Bešeňovské travertíny/ovzdušie nad Ružomberkom.
- Strana 74: • 5. Strednopohronska oblasť - MPR Banská Bystrica/odkalisťo červených kalov v Žiarskej kotline.
- Strana 77: • 6. Strednospišská oblasť - PZ Spišská Nová Ves s najvyšším kostolom v SR/hutnícky priemysel v Krompachoch.
- Strana 79: • 7. Strednogemerská oblasť - NKP Ranogotický kostol v Kraskove z 13. storočia/brehy Rimavy medzi Hačavou a Mútnikom.
- Strana 81: • 8. Košická oblasť - MPR Košice/VSŽ, a.s. Košice.
- Strana 83: • 9. Strednozemplínska oblasť - PR Zatínsky luh v CHKO Latorica/Chemko, a.s. Strážske.
- Strana 85: DÔSLEDKY, KTORÝCH SA ZA KRÁTKU DOBU NEZBAVÍME
- Krajina čiernych hald pri Sereďi v Trnavskogalantskej ohrozenej oblasti.
- PREVENCIA JE LACNEJŠIA AKO ODSTRANOVANIE DÔSLEDKOV
- Cementáreň v Lietavskej Lúčke.
- Strana 87: SKRYTÉ JAZVY V KRAJINE AŽ TAK NEBOLIA
- Dlhoročná ťažba ružového mramoru v Tuhári.
- Strana 88: BUDEME NA SLOVENSKU ZNOVU ŤAŽÍŤ ZLATO ?
- ojedinelé pliešky zlata na antimonite z Magurky v zbierkach Národného múzea v Prahe.
- Strana 89: DOKÁŽEME SI EŠTE PREDSTAVIŤ ŽIVOT BEZ ELEKTRINY ?
- JE Jaslovske Bohunice v roku 1997 zabezpečovala ešte stále 37,7% z celkovej obstaranej energie.
- Strana 90: POSLEDNÉ PRIRODZENÉ LESY NÍŽIN A KOTLÍN
- Jelšový porast v PR Ružinské jelšiny.
- Strana 92: KALAMITA BEZ KOMENTÁRA
- Zbytok lesného porastu v doline Zeleného plesa v TANAP.
- Strana 94: ANI POLNOHOSPODÁRSKA KRAJINA BY NEMALA OSTAŤ BEZ STROMOV
- V Žilinskej kotline
- Strana 97: VYUŽITIE POLNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY MÔŽE BYŤ RÔZNE
- Správne - živočíšnou výrobou na lúkach pod Tatrami.
 - Nesprávne - odkaliskom SEZ, š.p. Tepláreň Žilina.
- Strana 98: MATEJ BEL BY SA ZAČUDOVAL

- Farma pštrosov afrických z Namíbie v Očovej.
- KRÍŽOM CEZ POSLEDNÉ MOČIARNE EKOSYSTÉMY
 - Na nive Gortvy v Dubne s bifurkáciou alebo už bez nej?
- Strana 99: SPOJNICA DO SRDCA BRATISLAVY
 - Novým mostom z Petržalky priamo pred prezidentský palác - realita, s ktorou už treba rátať pri opozdenej obnove bratislavského podhradia.
- Strana 100: NEPREBEHOL
 - Dopravné línie - bariéry pre migrujúcich živočíchov (zajac poľný/*Lepus europaeus*).
- Strana 101: KTORÁ DOPRAVA JE ENVIRONMENTÁLNE NAJVÝHODNEJŠIA ?
 - Vodná doprava (VD Gabčíkovo)
 - Železničná doprava by mala dostať zelenú.
- Strana 102: AKO A V AKOM PROSTREDÍ ŽIJEME ?
 - Bezplatné meranie cholesterolu a cukru v krvi počas medzinárodnej výstavy ENVIRO Nitra 97.
- Strana 105: ČO UKAZUJÚ MERANIA ?
 - Jadrová bezpečnosť musí byť na prvom mieste a dosiahnuť úroveň 100%.
- Strana 110: PRI KOLKÝCH DECIBELOCH SA ZAMRAČÍ A PRI KOLKÝCH SPLAŠÍ?
 - Úsmevný billboard v Petržalke - pastva nielen pre uši ale aj pre oči.
- Strana 111: BEZ ENVIRONMENTÁLNEHO RIZIKA
 - Keby to tak išlo aj v prírode.
- Strana 112: AKO SME NA TOM V RÁMCI EURÓPY ?
 - Monitoring toxických ťažkých kovov predpoklad začlenená do EÚ.
- Strana 113: UV-B ŽIARENIE OHROZUJE ŽIVOT NA ZEMI
 - Ochráni nás pred ním stratosférická ozónová vrstva? Do kedy?
- Strana 115: AKO VZNIKLI TIETO ODPADY JE ZNÁME, AKO ICH ODSTRÁNIŤ ZATIAĽ NEVIEME
 - Strednogemerská ohrozená oblasť - Jelšava.
- Strana 117: TAKTO SI SEPAROVANÝ ZBER NEPREDSTAVUJEME
 - Kontajnery pre separovaný zber uložené bez použitia za Zvolenom.
- Strana 120: POZOR NA TRANSPORT
- NEBEZPEČNÝCH ODPADOV
 - Dovoz, vývoz a tranzit odpadov si vyžaduje prísnu kontrolu podľa Bazilejského dohovoru.
- Strana 122: JE TO EŠTE VÔBEC VODA ?
 - V Strednopohronskej ohrozenej oblasti.
- POVODNE OHROZUJÚ KVALITU VODY V STUDNIACH
 - Povodeň na Morave v roku 1997 zasiahla aj Slovensko (v Devíne).
- Strana 123: POČET POŽIAROV V SR VZRÁSTOL OD ROKU 1992 DO ROKU 1997 SKORO TROJNÁSOBNE
 - Tentokrát horelo v "treťom najväčšom meste SR" - v Petržalke.
- Strana 124: UPLATNIA SA KOLEKTORY VO VÄČŠOM ROZSAHU AJ NA SLOVENSKU?
 - Životnému prostrediu na Cypre a v Turecku už prospeli. Prospejú životnému prostrediu a zároveň rodinnému a zároveň podnikovému rozpočtu aj u nás?
- Strana 125: PENIAZE - V ŠFŽP ICH ZREJME NEBUDE NIKDY DOŠŤ
 - V roku 1998 by sa mal ŠFŽP rozdeliť na návratnú a nenávratnú časť financovania.
- Strana 126: ZNOVU ČAKÁ NA ZÁZRAK ALEBO NA UPLATŇOVANIE PRÁVA A NOVÝCH EKONOMICKÝCH NÁSTROJOV ?
 - Kaštieľ v Podrečanoch, obnovený v osemdesiatych rokoch, pustne.
- Strana 127: PRIBUDLI ĎALŠIE NP A STARŠÍM NP SA UPRAVILI HRANICE
 - Národný park Nízke Tatry s novými hranicami od roku 1997.
- PRIJMEME ZÁKON O OCHRANE OZÓNOVEJ VRSTVY ?
 - Ako vznikala ozónová diera v rokoch 1979 až 1990.
- Strana 128: SKRATKA EIA SA UŽ VŽILA AJ U NÁS
 - Jedna z prvých posudzovaných investícií - vodné dielo Žilina.
- Strana 129: ENVIRONMENTÁLNE VHODNÉ VÝROBKY ZO SLOVENSKA
 - Prvé ukážky environmentálne označených výrobkov.
- Strana 130: MNOHO PODÔB ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽMENTU
 - Stánok rezortu MŽP SR čaká na otvorenie výstavy.
 - Zavedenie SEM (EMS) vo VSŽ OCEĽ, spol. s r.o. v Košiciach potvrdené.
- Strana 131: • Certifikácia SEM (EMS) v MATADORE,

- a.s., Púchov.
- Toaletný papier Harmasan - 100% recycling.
- Strana 132: ENVIROFILM 97 - PRÍSPEVOK K ENVIRONMENTÁLNEJ VÝCHOVE SR
- Účastníckych štátov pribúda.
- MEDZINÁRODNÁ VÝSTAVA ENVIRO NITRA 97 - ZDROJ POUČENIA A PROSTRIEDOK PRE ROZVOJ PODNIKANIA
- Vo výstavnej hale rezortu MŽP SR.
- OJEDINELÝ KRÚŽOK MLADÝCH ENVIRONMENTALISTOV V PETRŽALKE
- Mladí environmentalisti zo ZŠ na Beňadickej ulici v Bratislave.
- Strana 133: SLÁVNOSTNÉ CHVÍLE
- Ing. Jozef Zlocha, minister životného prostredia SR a MVDr. Jozef Žec, štátny tajomník MŽP SR, pri odovzdávaní ocenení víťazom detskej environmentálnej súťaže na ENVIRO Nitra 97.
 - Odovzdávanie cien na Zvolenskom zámku Ing. Jozefom Zlochom, ministrom životného prostredia SR a Ing. Ladislavom Slobodníkom, vedúcim úradu MŽP SR a predsedom organizačného výboru festivalu ENVIROFILM 97.
- Strana 134: GLOBÁLNE ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY SÚ V STÁLEJ POZORNOSTI OSN
- Areál OSN v New Yorku - miesto 5. zasadnutia komisie OSN pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorej členom je aj SR.
- Strana 135: PRED VSTUPOM DO EÚ
- Pred Európskym parlamentom v Bruseli
 - Vlajka EÚ pred budovou EÚ v Bruseli
- ZVOLIA SLOVENSKO DO VÝBORU SVETOVÉHO DEDIČSTVA ?
- Chvíle napätia počas rátania hlasov po druhom tajnom hlasovaní na Generálnom zhromaždení zmluvných štátov Dohovoru o svetovom dedičstve v roku 1997 v Paríži za účasti zástupcov 153 štátov.
- Strana 136: PREHLBOVANIE MULTILATERÁLNYCH A BILATERÁLNYCH PRIATELSKÝCH VZŤAHOV VEDIE K EURÓPSKEJ INTEGRÁCII
- Záujem o ochranu vôd a ekosystémov nivy Moravy máme s Rakúskom spoločný.
- Strana 137: PRIJATÁ STRATÉGIA OCHRANY BIODIVERZITY SA TÝKA AJ MŇA
- Rys ostrovid (*Lynx lynx*) ZA KRAJŠIE A ZDRAVŠIE HLAVNÉ
- MESTO SR
- Podhradie s „Ružovým pastierom“ čaká na svoju obnovu.
- Strana 143: SVETOVÉ PRÍRODNÉ DEDIČSTVO NA SLOVENSKU SA PREZENTUJE
- NPP Jasovská jaskyňa.
 - NPP Jaskyňa Domica.
 - NPP Ochtinská aragonitová jaskyňa.
 - NPP Gombasecká jaskyňa a NPP Silická ľadnica.
 - Veľkí priatelia človeka - malé netopiere.
- Strana 144: SPRÍSTUPŇOVANIE ENVIRONMENTÁLNYCH INFORMÁCIÍ VEREJNOSTI BUDE UPRAVENÉ AJ OSOBNÝM ZÁKONOM
- Ukážky periodík a publikácií v pôsobnosti MŽP SR.
- Strana 145: SKRATIEK PRIBÚDA
- Výr skalný (*Bubo bubo*) v CHKO Veľká Fatra.
- Strana 148: NAŠE OKRESY
- Sídlo Slovenskej agentúry životného prostredia - Banská Bystrica
 - Ostane valaška “zaťatá” do Zvolena aj po úpravách jeho pamiatkovej zóny?
 - Reduta v Spišskej Novej Vsi obnovená pomocou fondu MATES.
- Strana 149: KANDIDÁT NA SVETOVÉ DEDIČSTVO
- Stratenská jaskyňa v NP Slovenský raj.
- Strana 154: NA GOTICKEJ CESTE
- Gotická dominanta rurálnej krajiny Spiša - Spišský Štvrtok.
- Strana 156: Z VTÁČEJ PERSPEKTÍVY
- Svetové kultúrne dedičstvo Spišský hrad s okolím.
- Zadná strana
- ČLOVEK A PRÍRODA
- Chránený vidlochovost feniklový (*Papilio machaon*).
 - Aj huby čakajú na ochranu - vatovec obrovský (*Langermannia gigantea*).
 - Nenechajte ho znova spustnúť - hrad v NPR Šomoška v CHKO Cerová vrchovina denne v pozornosti návštevníkov zo zahraničia.
 - Vápencová Cukrová homoľa v NPR Zádielska dolina v CHKO Slovenský kras.

Obsah

• PREDISLOV	3
• KOMPLEXNÝ ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM.....	5
ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ SYSTÉM	5
ENVIRONMENTÁLNY INFORMAČNÝ SYSTÉM	6
• ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA	7
OVZDUŠIE	7
Emisná situácia	7
Imisná situácia	13
Atmosférické zrážky	17
Troposférický ozón	18
Diaľkové šírenie látok znečisťujúcich ovzdušie	19
VODA	20
Povrchové vody	20
Podzemné vody	27
Odpadové vody	31
Vodovody a kanalizácie	32
Pitná voda	34
HORNINY	36
Geologické faktory životného prostredia	36
Bilancia zásob výhradných ložísk	39
PÔDA	41
Bilancia plôch	41
Kontaminácia pôdy	41
Pôdna reakcia a aktívny extrahovateľný hliník.....	45
Erózia pôd	45
RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO	46
Národná stratégia ochrany biodiverzity	46
Rastlinstvo.....	46
Živočíšstvo	48
• OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY	53
PRÍRODNÉ DEDIČSTVO	53
KULTÚRNE DEDIČSTVO V KRAJINE A JEHO OCHRANA	56
PODIEL SR NA SVETOVOM DEDIČSTVE	60
KRAJINA A URBANIZÁCIA.....	62
Osídlenie a demografický vývoj.....	62
Štruktúra plôch podľa krajov	63
Územné plánovanie	64
Program obnovy dediny	64
• ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA A OHROZENÉ OBLASTI.....	65
ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA	65
OHROZENÉ OBLASTI	66
Bratislavská oblasť.....	66

Trnavskogalantská oblasť	68
Hornonitrianska oblasť	70
Hornopovažská oblasť	72
Strednopohronská oblasť	74
Strednospišská oblasť	77
Strednogemerská oblasť	79
Košická oblasť	81
Stredozemplínska oblasť	83
• PRÍČINY A DÔSLEDKY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	85
HOSPODÁRSKE VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	85
Hrubý domáci produkt	85
Priemysel	85
Ťažba nerastov	87
Energetika, teplárenstvo a plynárenstvo	89
Lesné hospodárstvo	91
Poľnohospodárstvo	95
Hydromeliorácie	98
Doprava	99
ZDRAVIE OBYVATELSTVA	102
• RIZIKOVÉ FAKTORY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	106
FYZIKÁLNE RIZIKOVÉ FAKTORY	106
Rádioaktivita v životnom prostredí	106
Hluk	110
CHEMICKÉ RIZIKOVÉ FAKTORY	111
Chemické látky	111
Cudzorodé látky v potravinovom reťazci	112
OHROZENIE OZÓNOVEJ VRSTVY	113
ODPADY	115
Bilancia vzniku odpadov	115
Nakladanie s odpadmi	116
Dovoz, vývoz a tranzitná preprava odpadov	120
HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY	122
Havarijné zhoršenie kvality vôd	122
Požiarovosť	123
• STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	124
EKONOMIKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	124
Štátny rozpočet	124
Štátny fond životného prostredia	125
Ekonomické nástroje	126
ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO	127
POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	128
ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE VÝROBKOV	129
SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA	130
Štandardizácia EMS	130
Certifikácia EMS	131
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	132
• MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	134
MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE	134
OSN	134
Európska únia, OECD a SEI	135
MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY A INÉ FORMY MNOHOSTRANNÝCH VZŤAHOV	135
DVOJSTRANNÉ VZŤAHY	136
PROGRAMY A PROJEKTY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE	137
SVETOVÉ PRÍRODNÉ DEDIČSTVO NA SLOVENSKU	143
UKÁŽKY PUBLIKÁCIÍ A PERIODÍK V GESCII MŽP SR	144
• ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	145
• TEXTY K OBRÁZKOM	149

- Názov** SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V ROKU 1997
- Vydali** MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica
- Zostavili** RNDr. Jozef KLINDA, Ing. Zuzana LIESKOVSKÁ a kolektív
- Spolupráca** Sekcie MŽP SR, Centrá SAŽP a ostatné inštitúcie uvedené ako zdroje informácií
- Grafika** Ing. Pavol CIKATRICIS, RNDr. Jozef KLINDA
©1998 EM DESIGN - Ing. Miloš ŠABLATÚRA, Rákoš 12, 960 01 Zvolen
- Fotografie** Juraj BOBULA, Ľubor ČAČKO, Jozef KLINDA, Roman LEHOCKÝ,
Peter ŠEVEC, Miloslav BADÍK, archív SAŽP
- Tlač** EM DESIGN & KO-PRINT
- Vydanie** I
- Náklad** 2 000 ks
- Rozsah** 156 strán

ISBN 80-88833-13-2